

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р. Румяна Панкова – научен ръководител на Елена Олимпијева на дисертационния труд „Въпросът за антиномиите като психологическа програма в творчеството на Станислав Памукчиев“ за придобиване на о.н.с. „доктор“, по шифър 8.2. Изобразително изкуство, към катедра – Психология на изкуството, художествено образование и общообразователни дисциплини

Докторантът е представил своя научен труд в обем от 191 стр., приложение от 118 стр., автореферат – отговарящ на основния научен текст, публикации и доклади от научни конференции.

Мотивационният модел на автора е инспириран от основния проблем на онтологичната схема, за границите на човешкото познание в изкуството. За всички компоненти на творческия процес, като креативност на възприятие, интерпретация и смисълът му. Докторантът е изследвал художествените факти на емблематичен съвременен творец, като Станислав Памукчиев с цел да открие ново измерение, което се изплъзва от способността ни да го осъзнаем. Не като концептуална парадигма, а като проекция към загадката на „човешкото състояние“, между творчеството и живота.

При изграждането на мрежа от биполярни конструкти, докторанта определя епистемологични граници на творбите и същевременно ги оставя достатъчно отворени за различен формат интерпретации, насочени към човешкото битие на артиста. Аналитичният подход на автора, проследява две от екзистенциалните форми на съществуване и същност на твореца: „битие в себе си“ – т.е. „природа“ или фактичност и „битие за себе си“ – т.е. „свобода“ или проективност. Втората интенция - свободата е изборът на същност и

самоопределение. Докторантът деликатно се докосва до личните преживявания на твореца и разкрива един замислян и рефлексивен смисъл, за да постигне по-дълбоко откровение в разбирането на автора.

Въпросът за това, как творецът си създава впечатление за трите проекции на времето: минало, настояще и бъдеще, анализът на това, как наблюдава и интерпретира и се опитва да определи поведението на другия в различните етапи от живота, като се стреми да си осигури чувство за точност, са само част от изследователските въпроси за творчеството на Станислав Памукчиев. Художественият изказ и мислите на автора на научния текст, представят тази проблематика в нейната автентичност и лична рецепция, като жива история на артиста с и в проблемите, а не като изследване. Впечатлена съм от лекотата с която оперира в терминологичния кръг от философски, психологически и изкуствоведски понятия. Това подчертава нейната задълбоченост и прецизност в процеса на изследването.

В процеса на „откриване“ на творчеството на художника, докторанта внимателно адаптира своето мислене. Философските „разговори“ стават и придобиват очертанията на модуси на живота. В неизбежният сблъсък на стремежа на човека към яснота в неясния свят, пулсира живото човешко удивление и питане. Особено интересни са откровените разкази в приложението на докторантския труд. Те са вплетени в органиката на научния текст. Сюжетът им е изчистен, а идеята е избистрена или поне загатната ясно. Там, в тези сакрални страници, ние намираме понякога прекрасни идеи, сякаш отзвуци или проекции на наши собствени размисли. Тези лични „послания“ са изразени с езика на уникалния, творчески опит, носят удивлението към света и живота, но носят и заряда, дълбочината и понякога съдържанието на истините, които всеки търси. Живописиста в лицето

на Станислав Памукчиев и съвременните автори е богата информационна база за житейските ситуации днес. Тук на езика на формите, цветовете, нестандартни материали, техники и концептуални формати, може да се представи вътрешният свят на човека, неговите страхове, мечти и чувства. Може да се почувства драмата и тревогата на човешкото сърце, да се разкрият пластове на душата, за които е невъзможно рационално изследване. Понякога ирационалността на креативния процес съвсем не значи безсмислие. Търсенето на смисли в творбите е тренировка на въображението, на нивото на екзистенциално преживяване, интуиция, асоциативност и богатство на идеи. Това е една част от приносите на този научен труд.

Останалата част от научния труд търси да открие „ключ за разбирането на изкуството, като безвремево внушение на актуалността“. (цитат на автора)

Благодарна съм за съвместната ни работа с Елена, за прецизността в анализите и интерпретациите на творчеството на един изключително интересен и диалогичен съвременен художник, като Станислав Памукчиев. Въз основа на представените научни текстове и приносите им в областта на психология на изкуството, изкуствознанието и методиката на изследване творчеството на съвременен автор, препоръчвам на уважаемата комисия, да присъди образователна и научна степен „доктор“ на Елена Олимпиева.

Доц. д-р Румяна Панкова